

Falu kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Karin Perers
Tel. 023-830 00
E-post: karin.perers@falun.se

Dnr KS0610/19
Datum 2020-01-30

Policy för Idéburet Offentligt Partnerskap i Falu kommun

Bakgrund

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan det offentliga och den idéburna sektorn.

Idéburna organisationer besitter ofta särskild kunskap som är viktig för att möta förändringar och utmaningar i samhället. Det är därför viktigt att offentlig verksamhet samverkar med den idéburna sektorn för att ta del av den kunskapen.

IOP är ett alternativ till såväl upphandling som normerande och riktade bidrag. Istället för att begränsa valmöjligheten till kommunal regi eller företag börjar allt fler efterfråga samverkansmöjligheter med de idéburna organisationerna. När det finns förutsättningar för dialog, ett ömsesidigt behov, gemensamt mål och en långsiktighet i engagemanget kan IOP vara ett alternativ.

Ett långsiktigt partnerskap genom IOP ger förutsättningar för sociala innovationer för att lösa svåra samhällsutmaningar. Det öppna och transparenta arbetssättet säkrar och tryggar den långsiktiga verksamheten för båda parter. Partnerskapet kräver tid och engagemang då båda parterna gemensamt behöver förstå och definiera en samhällsutmaning samt vad som behöver göras för att den ska lösas. En positiv effekt av samarbetet är att demokratin stärks när fler parter involveras samt att fler perspektiv på utmaningen ger bättre lösningar.

Antalet IOP överenskommelser i Sverige uppgår idag till över 200 stycken och många kommuner arbetar aktivt med denna modell. Exempel på tecknade IOP:er finns med Svenska kyrkan, Rädda barnen, Röda Korset, idrottsföreningar, Fontänhus, Kvinnojourer med flera idéella organisationer.

Ett IOP är tillåtet där det inte redan existerar en marknad. En offentlig myndighet är inte tvingad att upphandla all verksamhet som drivs av externa parter. Enligt EU-kommissionens jurister och den svenska regeringen ska varje regional/lokal myndighet bestämma lämpligt finansieringsverktyg utifrån verksamhets syfte och brukarnas behov. Att ingå ett Idéburet offentligt partnerskap är alltså fullt juridiskt möjligt. (Forums rapport tillsammans med Front Advokater).

Utrymme för att ingå avtal om Idéburet partnerskap finns dock i en juridisk gråzon som är komplex och behöver bedömas i varje enskilt fall. I denna policy framgår vilka ramar Falun ska förhålla sig till inför ingående av IOP.

Falun kommuns policy för Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Inledning

Falun kommuns nämnder och styrelser kan ingå idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Syftet med IOP är att skapa långsiktiga samarbeten med idéburna organisationer för att dessa i ökad utsträckning ska kunna delta aktivt och bidra till kommunens utveckling. Nedan framgår kommunens riktlinjer för när en nämnd eller styrelse vill ingå IOP.

Öppenhet och kommunikation

Den nämnd eller styrelse som vill arbeta med IOP ska göra detta på ett öppet och transparent sätt och bör säkerställa att idéburna organisationer på ett enkelt sätt kan komma i kontakt med en funktion inom nämnden eller styrelsen för dialog om IOP.

Partnerskapet är förenligt med lag

Innan kommunen ingår avtal om IOP ska en bedömning göras som konstaterar följande.

1. Det är inte en verksamhet som måste upphandlas enligt upphandlingsreglerna.
2. Det är förenligt med kommunallagen.
3. Det är förenligt med EU:s statsstödsregler.

Alla IOP ansökningar i Falun kommun ska passera kommunens juridiska avdelning vilka ska bifoga en juridisk bedömning för att säkerställa att IOP är rätt avtalsform. Antal IOP ansökningar samt beslut följs upp årligen vilket ger underlag för lärande och praxis gällande IOP i Falun kommun. Kontinuerlig kommunikation och utbyte av erfarenhet rörande IOP ska ske med Upphandlingscenter.

Kriterier

Följande kriterier ska uppfyllas i Falun kommun:

- Det finns inte en marknad eller en konkurrenssituation att vårda.
- Verksamheten sker på initiativ av den idéburna organisationen.
- Den verksamhet som avses är inte en beställning av kommunen och detaljregleras heller inte från kommunen.
- Verksamheten kan inte ske som en del av det normerade föreningsbidraget eller riktade bidrag.
- Gemensam värdegrund och syn på samhällsutmaningen.
- Överenskommelsen bidrar till att parterna tillsammans kan lösa samhällsutmaningar.
- Bägge parter är med och finansierar verksamheten via pengar eller andra insatser.
- Verksamheten avses drivas under en längre tid.
- Uppföljning sker och lärande skapas.

Kontroll av partner i IOP

Idéburna organisationer aktuella för IOP:er med Falu kommun måste ha stadgar som reglerar arbetet på ett demokratiskt sätt. De måste också ha en demokratisk uppbyggnad och i sin verksamhet respektera demokratin idéer, jämställdhet och förbud mot diskriminering (kön, ålder, etnicitet, religion, sexuell läggning, könsuttryck eller funktionsnedsättning).

Nämnden eller styrelsen ska kontrollera att den idéburna organisationen bedrivs på ett sätt som är överensstämmande med kommunens värderingar.

Inför ingående av IOP bör nämnden eller styrelsen begära in följande uppgifter:

- Stadgar
- Beskrivning av organisationens verksamhetsidé och ordinarie verksamhet
- Årsmötesprotokoll
- Verksamhetsberättelse
- Ekonomisk berättelse med bokslut
- Revisionsberättelse
- Verksamhetsplan och styrelseförteckning
- Uppgift om medlemsantal

Avtalsvillkor

Nämnden eller styrelsen får anpassa avtalen för respektive IOP. Nedanstående punkter bör dock övervägas i avtal om IOP.

- Bakgrund – Varför vill vi ha samverkan? Vilken är den aktuella samhällsutmaningen?
- Syfte med avtalet – Vilken nytta ska IOP göra som inte kan åstadkommas inom befintliga system?
- Parter
- Mål med verksamheten – Vilken gemensam målbild och vilket syfte har vi med samverkan?
- Värdegrund/förhållningssätt – Är det någon princip vi absolut måste värna om för att kunna samverka? Varför och vilka är dessa?
- Målgrupp
- Insatser och åtaganden – Hur ska vi se till att båda parter har lika stort inflytande över processen?
- Gemensam plan för uppföljning och utvärdering. Hur kan arbetet förbättras?
- Organisation, kontaktpersoner
- Dokumentation och redovisning
- Ekonomi, fakturaadress
- Avtalstid
- Omförhandling, uppsägning, hävning och tvist

Checklista

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

När Falu kommun och den idéburna organisationen ser gemensamma behov och har gemensamma utvecklingsintressen kan ett IOP vara ett medel för att uppnå det.

IOP är därmed inte ett vanligt bidrag som man kan söka från kommunen. Det är heller inget IOP om kommunen bara vill ”köpa” en tjänst av den idéburna verksamheten. Ett IOP handlar om att ingå ett partnerskap med avsikt att under en längre tid arbeta tillsammans för att nå ett gemensamt mål. IOP ska därmed alltid föregås av ett samtal om behovet, det gemensamma intresset och hur parterna kan samverka.

Stämmer ert förslag överens med ovanstående beskrivning, följer här en checklista för att göra en första bedömning om IOP:et rent juridiskt är möjligt.

	Stämmer/Stämmer inte	
Verksamheten har skett på initiativ av den idéburna organisationen.	☐	☐
Verksamheten bidrar till lokal utveckling för att lösa en samhällsutmaning.	☐	☐
Verksamheten kan inte ses som en del av de normerande och riktade bidrag som Falu kommun kan erbjuda.	☐	☐
Avsikten är att den idéburna organisationen fortsatt ska vara en fri och självständig aktör.	☐	☐
Bägge parter är med och finansierar verksamheten med pengar eller med andra insatser (ex ideella tid).	☐	☐
Verksamheten kommer inte detaljregleras från kommunens sida.	☐	☐
Verksamheten avses att drivas under längre tid.	☐	☐
Det finns inte en marknad eller en konkurrenssituation att vårda. Det finns inte privata företag som bedriver samma verksamhet på samma sätt eller med samma värden.	☐	☐

Har du kryssat ”stämmer” på alla frågorna är det troligt att IOP (idéburet offentligt partnerskap) kan vara en form som fungerar för din verksamhet. Har ni intresse av att upprätta en IOP, kontakta ansvarig nämnd eller styrelse.